

BEVEZETŐ

A *Szegedi bölcsészfüzetek* 2002-2003-ban tíz éves jubileumát ünnepli. Az évfordulóról az e számot záró cikk emlékezik meg. Az első szám röpirat formájában jelent meg 1991-ben, közvetlenül az igazságban fogant polgári értékek képviseletét célul kitűző rendszerváltást követően, és az európai zsidó-keresztény hagyományú kultúrához híven személyes, szellemi jellegű gondolkodásmód kialakítását sürgette. Ezt a programot a folyóirat akkor is képviselte, amikor a második kormányzati ciklusban újra a régi világ köszönt ránk: 1994-ben *Az igazságnak ragyognia kellene*, 1995-ben a *Polgárosodásunk esélyei és akadályai*, 1996-ban a *Szellemi tekintélyek és az ész diktátumai*, 1998 elején *A szabadulás esélyei a libertinusok fogságából* című kötetek jelentek meg. Jubileumi számunk is ezt a programot képviseli, amely akkor jelenik meg, amikor másodszer térnek vissza a hatalomba a kommunizmustól magukat egyértelműen el nem határoló, és emiatt minden újítás ellenére ugyanazt a beállítottságot képviselő politikai erők és a velük együttműködők. A zsidó-keresztény hagyomány legradikálisabb elutasításából születő kommunizmus és annak ideológiája (amely, ha néha hasonlít is a keresztény kultúra értékeire, csak úgy, ahogy a jelenségeket torzító paródia hasonlít a valóságra) soha – sem régen, sem mostani változatában – nem volt sem személyes, sem szellemi. Pozíciója, látásmódja – amennyiben a létet, a történelmet *kizárólag* a személytelen, fizikai (gazdasági) és hatalmi *érdekek* terének kikiáltó marxizmusnak, materializmusnak a folytatója, és amennyiben az élet, a történelem végső céljának az e fajta érdekek úgymond "igazságos" kielégítését tartja – csak személytelen és szellemtelen lehet. Sőt, mivel nyíltan vagy rejtetten mindig a kizárólagosság igényével lép fel, csak személyesség-ellenes és szellemellenes lehet. Megjegyezzük, hogy szemben a mi kommunizmusunkkal, amely magát szocializmusnak nevezi, a nyugati szocializmus nem feltétlenül, sőt általában nem utasítja el vagy tagadja a zsidó-keresztény hagyományt, vagyis nem tartja az életet, a történelmet *csak* személytelen érdekszférának. Nyugaton általában arról van szó, hogy a szociális intézkedések szférája (amely bár személytelen, nem teljesen formalizált, nem kiüresedett, és semmiképpen sem szellemellenes) köti le a figyelmet, benne akar kiigazodni, rendet teremteni. És ez mondható el a nyugati liberalizmusról is, csak ott nem annyira szociális, inkább intellektuális érdeklődésről van szó. A diktatúra által végzett agymosás és szellemi kontraszelekció közegében kialakult hazai balliberalizmus viszont az életet csak személytelen, "tisztá" intellektuális érdekütközés terének tartja, és abban különbözik a hazai szocializmustól, hogy e téren úgynevezett "szabad" versenyt enged: nem a kommunizmust és nem a kapitalizmust, hanem a vadkapitalizmust sürgeti.

A lényegi hasonlóság magyarázza azt, hogy szocialistáink és liberálisaink egységes frontban lépnek fel a zsidó-keresztény hagyományban gyökerező polgári értékeket védő nemzeti oldallal szemben. Ezt az oldalt nem az érdek, hanem a hivatás inspirálja, mert ahogy el is várható, nem birtokolni, hanem érteni és értelmezni akarja azt, amit tud. Így számára a tudás nem hatalom, hanem csak a szellem által (az Igazság, a Jóság és a Szépség által) megvilágítandó, vagyis megértett és értékelt anyaghalmaz.

Nem nehéz belátni, min alapszik szocialistáinknak a tömegek körében élvezett népszerűsége. A diktatúra idején létrejött, a polgárosodás folyamatába nem, vagy csak külsődlegesen bevont tömegek könnyen megtanulhatónak és alkalmazhatónak találják a nekik kínált ideológiát. Ez viszont hízeleg önérzetüknek, és emiatt, bár látják, hogy az ezt az ideológiát képviselő hatalom soha nem teljesíti azokat az ígéreteket, amelyekkel őket manipulálja, újra és újra hajlandók mellé állni. Azokban a régiókban, ahol a kultúrában

gyökerezett polgári értékeket tisztelő rétegek határozzák meg az élet alakulását (Amerikában és a civilizált Európában), a kommunizmus nem virágozik, bár azt kell mondani, hogy nem is veszti el teljesen a hatását és fékezi a valódi haladást, az élet kibontakozását. Ez azért történik meg, mert a gyakorlatra állított civilizációs folyamatokat előtérbe helyező, a kulturális értékeket háttérben hagyó, és e háttérrel mintegy magától értetődőnek tekintő Nyugat nem mindig tudja kellőképpen elhatárolni magát a civilizációs folyamatok azok kulturális gyökereitől szándékosan elvágó ideológiáktól. Hiszen azok már nem deklarálják sem család-, sem vallás-, sem magántulajdon-, sem arisztokrácia-, sem emberi jogellenességüket, sőt, az új időkhez alkalmazkodva, a Nyugat támogatására számítva ravaszul azt állítják, hogy éppen a civilizáció, a haladás ügyét képviselik. Azt a látszatot teremtik, mintha a mi szocializmusunk és nyugati változata, a mi liberalizmusunk és a nyugati liberalizmus közötti különbség nem lenne lényeges, vagy hogy az egyáltalán nincs is, és emiatt a demokrácia szellemében joguk van a létezésre, hiszen amit képviselnek, az nem gonosz, nem emberellenes, nem „ördögi”. Pedig világunkban, ha bármilyen polgári érték formalizálódik, ha elveszíti személyes-szellemi tartalmát, a hagyományban gyökerezését, nemcsak kiüresedik, vagyis elértéktelenedik, hanem, mivel a hatalom és a közélet is ezt a folyamatot fölerősíti, annak ellentétévé válik. Nem kell például különösebben bizonyítani, hogy a törvény betűjéhez ragaszkodás, a törvény *szellemének*, az Igazságnak a figyelmen kívül hagyása vagy direkt tagadása magát a törvényt és alkalmazását üressé, mechanikussá, – és ha általános gyakorlattá válik – antihumánussá teszi. Hogy miért? Tudjuk például, hogy bár a gyilkosság mindig vétek, gyilkosság és gyilkosság között nagy különbség lehet: más az, ha valaki véletlenül öl, és más, ha szándékosan. A szándékos tett sem egyformán büntetendő. Más az, ha a tettes például ártatlan embert öl, és más, ha gonosztevőt, aki ártatlan embereket szokott ölni és gyalázní. Az első esetben olyan bűnözővel állunk szemben, aki tagadja a polgári értékeket, az emberi jogokat, a másikban viszont olyan emberrel, aki ezeket a jogokat védeni akarta, de a maga vagy más hibájából nem találta erre a megfelelő, polgári megoldást. Ha a törvény egyforma szigorúsággal büntetné e két embert, akkor nemcsak a mással szemben válna igazságtalanná, hanem a társadalmat is emberellenességre tanítaná.

Vagy vegyünk például egy olyan polgári értéket, mint a család, amelyről szó lesz ebben a számban. A kommunista indíttatású ideológiák és azok liberalizált változatai látszólag támogatják a családot, állami, pénzügyi, szociális segélyeket nyújtanak. Probléma viszont, hogy ott, ahol csak a személytelen érdekek uralkodnak, eleve nincs is *család*, ott legfeljebb annak látszata van. Az állam tehát nem a családokat, hanem csak bizonyos kisebb vagy nagyobb sejteket támogat, amelyek egyrészt egyáltalán nem tartósak, hiszen az érdekorientált ember mindig azt keresi, miből származik több haszna. Így könnyen elhagyhatóvá és cserélhetővé válnak a feleségek és férjek, a gyerekek, sőt még a szülők és nagyszülők is. Másrészt, ha valamilyen gyakorlati ok miatt (megszokás, empátia, félelem, lustaság, stb.) egy sejtnek a tagjai ki is tartanak egymás mellett, az életüknek szinte nincs értelmes célja: legtöbbször tompán, mechanikusan végzik munkájukat (ezt helyettük az okos gépek is megcsinálhatnák), hiszen a munka nem mint *értelmes* tevékenység érdekli őket, mely szebbé teszi világunkat, hanem csak mint „áru”, amelyért pénzt fognak kapni. Így csak abban érdekeltek, hogy minél kevesebb munkáért minél több pénzt kapjanak. Az ilyen "családokban" nem is beszélgetnek egymással, mert nincs miről, vagyis mindig ugyanarról beszélnek: a pénzről. És ennél az oknál fogva nem cserélnék véleményt másokkal sem, csak arról van tudomásuk, amit a tévé és az újság mond nekik. Így tökéletesen manipulálható bábúkká válnak.

A keresztény és a nemzeti értékeket sajátjának tekintő politika is gazdasági, társadalmi jellegű intézkedésekkel segítheti a legegyszerűbben a család megerősödését. Mivel azonban a családi kötelék a kommunizmus és a liberalizmus szellemellenessége miatt aggasztóan kiüresedett, valamint a család mint társadalmi sejt támogatását a diktatórikus berendezkedés sem mindenben vagy minden áron vontta meg, a polgári szemléletmód sajátossága nem eléggé fejeződik ki, a polgári értékek a családi életben pusztán ezen az úton nem érvényesíthetők. Nem jelenthet önmagában megoldást a Szentírás igazságára való rámutatás sem. A család és általában a személyes emberi kapcsolatok tartalommal megtöltése azt igényli, hogy a közélet formáit és törekvéseit minél kevésbé a gyakorlatias kompromisszum, az igazság erejében kételkedő, a jó ügyet csempészárúként az életbe belépő megalkuvás határozza meg. Elengedhetetlen a gyakorlat mozgásainak hajlékony számontartása közben az Igazság fényének magabiztos felragyogtatása és a polgároknak céljai érdekében való mozgósítása. Ez viszont elkerülhetetlenné teszi az alapkérdésekben a számításoktól, az ún. taktikai megfontolásoktól, viszonyoktól mentes, egyértelmű állásfoglalást.

E témát a végtelenségig lehetne folytatni, és megmutatni, hogy az összes bajunk (az életszínvonal alacsony foka, a bűnözés növekedése, az anarchizmus és a terrorizmus virágzása, a drogfogyasztás, a betegségek, a korai halál, az öngyilkosság növekedése) a kommunizmus káros öröksége, amelynek megfelelően világunkat *csak* a személytelen és szellemtelen érdekek irányítják.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy az érdekek előtérbe helyezése, azok kizárólagos "tisztelete" nem hozhat ideiglenes és relatív eredményt. Manapság például nagyon hasznosnak tartják a nyelvtanulást, mert a nyelvtudás olyan munkalehetőségeket nyit (különösen Nyugaton), amelyekért többet fizetnek. Nem vitás, hogy a nyelvtudás nem semmi, de nem szabad elfelejteni, hogy ez csak a szükséges feltétele a munkához jutásnak és a sikeres munkavégzésnek (ahogyan a szakmai felkészültség is csak az). Az igazi tétje viszont a munka, a szakma *szeretete*, amely nem vezethető le a haszonból és a személytelen érdekekből. Ennek a ragaszkodásnak eleve mentesnek kell lennie a haszonleséstől, és így a munka szeretete, amelyet nem szabad összekeverni a felületes hajlandóságból származó empátiával, polgári érték.

Akiben ez nem alakult ki, ne számíton tartós sikerre, az ilyen embert mindig csak dolgoztatják, mint a rabszolgát, mert az is, nyelvtudása és szakmai felkészültsége ellenére. Azt lehet mondani, hogy a nyelvtudás révén az ember lehetőséget kap arra, hogy megtapasztalja a polgári értékeket, de ez csak lehetőség, mely az egyik esetben realizálódik, a másikban nem, sőt, ha zsenge korában, saját családjában és a közéletben az ember ezt nem tapasztalta, akkor a sikeres tapasztalatszerzésre nagyon kevés esélye van.

Vagy vegyük példának a politikai együttműködés, a partnerség területét. Ahogyan valamikor a nyers erőt tisztelő barbárok néha azokhoz csatlakoztak, akiknek az ereje nem fizikai és nem személytelen hatalmi eredetű volt (akik, mondjuk, nem azért harcoltak valaki ellen, hogy elsősorban földjét vagy gazdagságát megszerezzék, hanem mert e föld uralkodóinak a hazugsága, hatalomvágya, kegyetlensége, haszonlesése felháborította őket, és ennek az Igazság nevében határt kellett szabni), most is azok, akiket a nyers érdekek hajtának, néha helyesen választhatnak. A partner helyes választása önmagában véve jó eredmény, de ebben az esetben csak azért születik, mert a dolgok szerencsésen alakultak, mert itt és most az, aki lelki-szellemi erővel rendelkezik, szerencsére fizikai erővel is bír. Mivel nyers erővel bírhat az is, aki a személyes szellemet tagadja, nem kizárt, hogy akár már holnap más döntés születik, vagy hogy eleve kettős játékról van vagy lesz szó. Az ilyen

eredmény tehát nem lehet sem igazán megbízható, sem igazán tartós, hanem csak relatív és ideiglenes lehet.

Azt kell mondani, hogy ez az emberhez nem méltó ideológia nem lenne annyira tartós, ha szocialistáinkkal és liberálisainkkal szemben álló oldal, a mai ellenzék pozíciója következetesebben személyes és szellemi volna. Sajnos a magukat a polgári értékek védelmezőinek nevezőknek sokszor elképzelésük sincs arról, mit jelent ez esetben a *polgári* jelző. Mint az ellenfél, gyakran ők sem a polgári értékeket képviselik és védelmezik, hanem a személytelen érdekeket (amelyeket értékeknek vélnek). Csak ebben az esetben olyan emberek vagy csoportok érdekeit, akik a kommunizmus alatt érvényesülni akartak volna, de ez rajtuk kívül álló okokból nem, vagy nem teljes mértékben sikerült, akik ezt a "kudarcot" nem tudják elfelejteni, és emiatt – de csak emiatt – szemben állnak a régi rendszerrel. Azokat viszont, akik tudatosan személyes és szellemi inspirációkra hallgatván fordulnak szembe a kommunizmussal, az érdekek semmiképpen sem elsősorban foglalkoztatják: nem arra összpontosítják az erejüket, hogy pénzt vagy állást harcoljanak ki az ellenféltől, hanem a helyes gondolkodás kialakításán fáradoznak, amely nem az öncélú személytelen hatalom megszerzésének, hanem a szellemi befolyásnak a biztosítéka.

Hogyan lehet az egyiket a másiktól, az igazit a hamistól megkülönböztetni? Nálunk ennek két próbaköve van: a nemzet iránti elkötelezettségre hivatkozó, magát patriotizmussá stilizáló, szüklátókörrű, földhözragadt nacionalizmusról, és az Igazságra hivatkozó, valójában az irigységben és gyűlöletben fogant antiszemitizmusról van szó. Ha az egyik, vagy a másik, vagy esetleg mindkét elfogadhatatlan pozícióra utaló jelenség felmerül, nem valódi, a polgári értékeket ténylegesen képviselő ellenzékkel állunk szemben, hanem olyan emberekkel, akik végső soron – tudatosan vagy sem – az ellenzéknek kárt okoznak, a másik tábort erősítik. Mert sem a más népeket nem kedvelő, bennük csak valódi vagy kitalált hibákat, rossz tulajdonságokat látó nacionalista látásmódja (ebben különbözik a nacionalista a saját kultúráját szerető és más kultúrákat tisztelő patriotától), sem az egy népet (ez esetben a zsidó népet) gyűlölő, azt mindig a saját népét sújtó kudarcokért felelősnek tekintő, a keresztény kultúra iránti ellenségességgel, gonosz szándékkal gyanúsító, annak a maga országára, ezen ország védelmére, benne a nyugodt létezésre való jogát nem ismerő antiszemita álláspontja sem nem szellemi, sem nem személyes, sőt, mivel az ellenszenvben vagy a gyűlöletben, vagy alaptalan gyanakvásban, félelmekben fogant, személyellenes és szellemellenes.

A gyanakvásokról és a félelmekről érdemes néhány szót mondani, mert a jobboldal gyakran a szélsőséges, a nacionalizmustól érintett körökből induló, a tudományos-fantasztikus filmekbe illő félelmeket, rémálmokat sajnálatos módon osztja. E felfogás szerint az egész világ a pénzért minden gazdaságra képes multinacionális cégek kezében van, és a Szovjetunió széthullásával megerősödött Amerika, Izraellel együtt, világuralomra tör, belőlünk ugyanúgy rabszolgákat akar csinálni, ahogy korábban a szovjet „impérium” tette. Közben furcsa módon elfelejteni szokás, hogy sem Amerika, sem Izrael nem kommunista ország, tehát nem törhet *ugyanúgy* a szabadságunkra, ugyanakkor túlértékelni szokás a szovjet „impérium” intézményeinek a széthullását, illetve gyakran megfélemlítünk arról a szellemi mérgező hatásról, amit nem pusztán az ideológia elfogadása, hanem a gondolkodás szellemi alapjainak megtagadása és a személyiségnek a kommunizmus hatására bekövetkezett torzulása jelentett. Több évtizeden át hallottuk a kommunista propagandát az amerikai rémségről, az amerikai kapitalizmusról. Ezek azok a beteges és káros fantáziák, amelyek, ha kitarunk mellettük, ugyanúgy megbuktatják a jobboldalt, ahogy Csurka antiszemitizmusa tönkretette, illetve megbuktatta két kitűnő vezetőnket. Az amerikai demokrácia nem

tökéletes, benne egyelőre keveredik az érdek- és az érték-orientáltság, a szellem sokszor az érdek mögé szorul, csak látenszen tud jelen lenni, és csak félig-meddig tud működni. Mégis demokrácia, és nem diktatúra. Világunk, amelyben még mindig vannak diktatúrák, és amelyet még a benuátság állapotában tart a bukott diktatúrák okozta szellemi romlás, rászorul arra, hogy rendszabályozzák. Még akkor is, ha aki erre vállalkozik, kellő szellemi fedezet nélkül kényszerül lépni. Hiszen a szellemi kérdések nem eléggé tisztázottak, és nemcsak Amerikában, hanem sehol a világon. Hibás az az elképzelés, hogy minden birodalom az ördögtől van. Ezt csak az anarchisták gondolják. Például a kereszténység elterjedését a Római Birodalom tette lehetővé, és ez annak ellenére igaz, hogy ott a keresztényeket gyakran üldözték. Pál apostol nem változtatta meg a római birodalomról alkotott jó véleményét akkor sem, amikor börtönbe csukták, és halálra ítélték. És a 20. századi diktatúrákat meg gondolatlanul a római birodalomhoz vagy Nagy Károly birodalmához hasonlítani. A félelem, úgy látszik, megakadályozza, hogy a józan észre hallgatva kellőképpen mérlegeljünk, és helyesen értékeljük azt, ami körülöttünk történik. Szokás mondani, hogy nem a jót, hanem a kevésbé rosszat nehéz a rossztól megkülönböztetni. Mi sajnós a legrosszabbnak azt gondoljuk, ami kevésbé rossz, vagy talán egyáltalán nem is az. Nehéz megmondani, hajdani marxista beidegződéseink magyarázzák-e rémálmainkat, vagy fordítva, a földhöz ragadt, az érdekeket bálványozó (és ezt a földhözragadtságot másokra is kivetítő) gondolkodásmódnak köszönhető, hogy marxista módon „betartani” akarunk azoknak, akik nálunk úgymond sikeresebbnek bizonyulnak.

A nacionalisták azt állítják, hogy szeretik saját népüket, de a nép, amelyről *beszélnek*, végső soron nem nép, nem nemzet, hanem csak közös területen élő és közös nyelvet beszélő, hasonló szokásokkal és karakterisztikus vonásokkal rendelkező csoport, személytelen etnikum. Ennek a csoportnak az érdekeit védik (általában nem tiszta eszközökkel, pl. a más etnikumokkal szembeni rosszhiszeműséggel, rágalmozással) a mi szocialistáinkkal és a mi liberálisainkkal szemben, akik sem a nemzetet, sem az etnikumot nem kedvelik. Azokról a zsidó-keresztény hagyományban gyökerező értékekről, amelyeknek a képviselője egy népet néppé, *nemzetté* tesz (a magyar nemzet esetében ez elsősorban Szent, mert Isten, az Igazság "akaratából" szerzett föld, Hazánk, Magyarország), a nacionalisták esetében nem lehet szó. Nekik általában nem az fáj, hogy a polgári értékek képviselője nálunk szinte lehetetlenné vált, mert a rá alkalmas emberek vagy az ország határain kívül rekedtek, vagy ellehetetlenítették őket, többségükben a közéletből kiszorultak, tehát nem az fáj, hogy az ország a diktatúra alatt szellemileg meggyengült, hanem csak az, hogy mások hasznot húztak belőle, hogy területileg nem olyan nagy, mint valamikor volt, hogy más etnikumokhoz tartozó emberek itt meggazdagodhatnak, különböző előnyökben részesülhetnek. Az előnyöket és a hátrányokat nálunk tehát nem a személyes szellemi pozíció megléte vagy hiánya, nem a polgári értékek (az okosság, a becsület, a szorgalom, a tehetség, stb.) képviselője, vagy elmaradása határozza meg, hanem kimondottan személytelen és szellemtelen, legtöbbször durva fizikai vagy hatalmi jellegű javakkal rendelkezése, vagy azokból megfosztottsága. A kizárólagosan ilyen előnyök szerzésére törő beállítottság csak újabb irigységhez és gyűlölethez, csak értelmetlen viszályokhoz vezet. Hosszú távon, történelmi perspektívából nézve így nemcsak új lehetőségeinkkel nem tudunk élni, hanem azokat az előnyöket is elveszítjük, amelyekkel rendelkezünk, ahogyan ezt a személyes szellemi értékeknek a személytelen érdekekkel való felcseréléséért, a hamis látszatnak hódoló számtalunkért minket büntető történelmünk már nem egyszer bizonyította.

Ami viszont az antiszemitizmust illeti, itt egy etnikum, egy nép iránti kifejezett gyűlöletről van szó. E gyűlöletet szintén személytelen és szellemtelen érdekorientáltság

szüli, csak itt nem feltétlenül a saját etnikum érdekének védelméről van szó. A védett bárki lehet, emiatt az antiszemitizmus jelenségével *elvb*en találkozhatunk a kommunista ideológia múltbeli vagy jelenkori képviselőinél is (a volt Szovjetunióban a sztálini korszak antiszemitizmusáról volt híres). Mivel viszont szocialistáink a "szegények és az elnyomottak" érdekeit védik a gazdagokkal és a tehetősékekkel (vagyis nem feltétlenül a zsidókkal) szemben (hiszen azért a zsidók között is vannak szegények), náluk az antiszemitizmus ritkán ölt direkt formát. Sajnos, ez inkább ott történik meg, ahol a saját etnikum érdekvédelméről van szó, vagyis éppen az ellenzéki oldalon, bár, ahogyan már írtam, nemcsak nem fejezi ki a mi polgári és nemzeti mozgalmunk szellemét, hanem éppen a fordítottját teszi, e mozgalmat diszkreditálja. Ezért, vállalván a gyakorlati jellegű kockázatot, a polgári értékeket a sajátjuknak érző köröknek nem szabad idegenkedniük a gondolkodás megemelésétől, személyes szellemi jellegének erősítésétől, és meg kell ítélniük a nemes ügynek kárt okozó jelenségeket. Ellenfeleikkel szemben szilárdan kell hinnünk abban, hogy az igazság mindennél nagyobb erő, és még a gyakorlati szempontok érvényesítésére szakosodott politika sem mondhat le róla. Az ügy csak akkor győzedelmeskedik, ha tiszta szándékú emberek képviselik.

Manapság, amikor az embereknek szokásukká vált, érdekeiket védve, a változó gyakorlathoz alkalmazkodva magukat másnak hazudni, mint akik valójában, nem könnyű eldönteni, "ki kicsoda", kivel lehet együtt képviselni a polgári értékeket. Hiszen a hazug embernél a szó pusztán szó marad, a tettek általában nem egyértelműek. A hazug ember minden szemrehányást egyszerűen visszautasít, az egyértelműen érdekorientált nacionalista vagy antiszemita kijelentésekről azt állítja, hogy ezek nem azok. Ebben a helyzetben talán nem abból kell kiindulnunk, amit a hazug ember mond vagy tesz, hanem abból, amit elhallgat vagy nem tesz meg. Ha az ember saját hibáiról soha nem beszél, azokat soha nem ismeri el, vagy ha mégis, semmilyen következtetést nem von le belőlük, akkor ne higgyünk neki. Ha a nemzet védelmezőjének mondja magát, de életében soha senkinek nem kínált segítséget, ne higgyünk neki. Ha családpártinak mondja magát, jól szituált családjában viszont nincs se saját, se fogadott gyerek, ne higgyünk neki. A hazug emberekkel nem szabad közösködni. Maradjanak csak egyedül. Ezt nem a finnyáskodás, hanem a kultúra és a civilizáció iránti tisztelet diktálja. Ebben nem szabad embergyűlöletet látni, hiszen ha valaki azért nacionalista vagy antiszemita, mert manipulálták, félrevezették, akkor ebből valamit megérthet, föltámadhat benne az Igazság és a szeretet személyes szellemi ereje, aki viszont szándékosan a manipulátorok közé tartozik, azon itt és most nem lehet segíteni, őt az időre kell bízni.

Visszatérve a *Bölcsészfüzetek*re, azt kell mondani, hogy folyóiratunk mindig mentes volt a nacionalizmustól és az antiszemitizmustól. Az volt a célunk, hogy megmutassuk: létezik olyan, az érdekeken túlmutató, szabad, személyes és szellemi, az értelmiségihez méltó látásmód, pozíció, amelyről - a tudatunkat, a szakmai felkészültségünket realizálva - úgy lehet nyilatkozni, hogy mindenki számára világossá váljon, mi mennyire és miért értékes vagy nem, követendő vagy elutasítandó, hiteles vagy hamis. Az első években megjelent számainkat inkább kritikai jellegű irányultság jellemezte, az 1999-2000-ben kiadott, dupla terjedelmű *Személyes metafizika és az igazság szabadsága* című kötetünket a pozitív megoldásoknak, a helyes gondolkodás formáinak a keresése inspirálta. Mostani számunk a helyzet megváltozása ellenére folytatja a pozitív megoldások keresését, annak elismerésével, hogy az Igazság csak akkor győzedelmeskedik, ha pozíciónk valóban szabad, személyes és szellemi lesz. Úgy találtuk, hogy mostani, egyrészt polarizált, másrészt zűrzavaros vilá-

gunkban álláspontunkat érdemes direkt módon, világosan és egyértelműen kifejtetni. Így született, eddigi szokásainktól eltérő módon ez a bevezető.

Ebben az évben a budapesti Immun-csoporthoz tartozó költők, írók azzal tiszteltek meg minket, hogy közlésre küldtek nekünk műveket. Ezekkel kezdjük ezt a számot, amely, reméljük, a problémák továbbgondolására serkenti majd olvasóinkat.

A szerkesztő